

Samenvatting Bomenbeleidsplan 2017

Bomen zijn belangrijk voor 's-Hertogenbosch. Een evenwichtige omgang met groen en bomen door de gemeente past bij dit belang. In dit bomenbeleidsplan staat op welke manier de gemeente omgaat met bomen en waarom.

Bomen van 's-Hertogenbosch

In de gemeente 's-Hertogenbosch is ongeveer 6 procent van het oppervlak bedekt met het groen van bomen. Een groot deel van deze bomen staat op gemeentegrond. Maar ook de bomen in voor- en achtertuinen van de inwoners horen erbij. De bomen vervullen gezamenlijk allerlei functies. Parken, kloostertuinen, lanen en dijken worden gekenmerkt door bomen. Dit maakt de structuur van deze plekken uniek. Daarnaast voegt groen in de stad toe aan de kwaliteit van de woon- en werkomgeving.

Visie

Behoud van het structurerend en functioneel groen staan binnen de gemeente voorop. Kwaliteit is daarbij belangrijker dan kwantiteit. Dit betekent dat bomen zonder toekomst soms plaats moeten maken voor toekomstbomen. Het zijn immers de jonge bomen van nu die straks volwassen zijn. De gemeente speelt bij deze ontwikkeling een belangrijke rol. Maar er is ook een eigen verantwoordelijkheid voor burgers en andere partijen voor zorgvuldige omgang met bomen. Op die manier ontstaat een gezonde balans tussen de wens tot boombehoud en de wens tot het beperken van regeldruk.

Boomcategorieën

Door de bomen in de gemeente in te delen in categorieën ontstaat een beeld over welke bomen het behouden waard zijn en op welke manier. Onderverdeeld zijn er vier categorieën.

Monumentale houtopstanden

Bomen die zo markant zijn dat veel mensen ze kennen vallen vaak onder de categorie Monumentale houtopstanden. Het zijn de 'groene parels' van de gemeente. Ze ontleen hun waarde aan hun omvang, maar ook aan hun markante standplaats, de reden van aanplant of hun bijzondere soort. Het kan hierbij om gemeentelijke of particuliere bomen gaan. Uitgangspunt is deze bomen zo lang mogelijk te behouden.

Waardevolle houtopstanden

In sommige gevallen is een boom zonder twijfel zeer bijzonder, maar voldoet hij (nog) niet aan de eisen van een Monumentale houtopstanden. Om deze bomen extra te beschermen, kan de status Waardevolle houtopstanden toegekend worden. Op deze manier wordt actief gezorgd voor de aanwas van toekomstige Monumentale houtopstanden.

Structuren

Dit zijn solide raamwerken van bomen of hakhout die doorgaans langs hoofdwegen en andere lijnvormige structuren van de gemeente liggen. Samen vormen deze bomen het visitekaartje van de gemeente.

Sfeervlakken en sfeerbomen

Een sfeervlak is een aangewezen gebied waar grotere bomen en hakhout vallen onder het velverbod. Sfeerbomen kunnen meer als 'inrichtingselement' worden gezien en worden vooral op hun functie beoordeeld. Hoewel deze categorie bomen een minder hoge status heeft, zijn deze bomen wel van grote waarde. Gemeentelijke bomen in sfeervlakken vallen niet onder het velverbod. De afweging is echter gelijk.

Ontwikkelen bomenbestand

Aanleg, beheer en onderhoud wordt afgestemd op het wensbeeld dat de gemeente voor ogen heeft en de mogelijkheden ter plekke. Hoe hoger de status van een boom, hoe langer de gewenste omlooptijd is en hoe meer de gemeente bereid is hierin te investeren. Het planmatig ontwikkelen van nieuw groen wordt op verschillende manieren gedaan. Bij planvorming wordt het belang van groen en bomen altijd meegewogen. Ook bij (her-)ontwikkeling komen nieuwe groene invullingen tot stand. Hierbij geldt dat er op elke plek een ontwerp wordt gemaakt waarin ook wordt gekozen hoe het groene karakter wordt ontwikkeld.

Boombeheer

Beheer van het bomenbestand is gericht op instandhouding van de bomen met als doel het ontwikkelen van gezonde bomen die veilig zijn voor hun omgeving. Hierbij wordt gestuurd op het beperken van overlast door bomen. Soms betekent dit dat een boom moet worden weggehaald. Het weghalen is dan niet het hoofddoel, maar juist een maatregel gericht op de instandhouding en ontwikkeling van het bomenbestand.

Regelgeving en handhaving

Het bomenbeleid van de gemeente 's-Hertogenbosch is juridisch uitgewerkt in de Bomenverordening 2017. Als een vergunning voor het vellen van houtopstanden (in de volksmond bekend als kapvergunning) binnenkomt, wordt de reguliere vergunningsprocedure doorlopen. Bij het toetsen worden afwegingen onderbouwd door consequent dezelfde onderwerpen te beoordelen. Daarbij wordt een waardering voor boombehoud en de verwijderingsgronden tegenover elkaar gezet. Het is belangrijk de bomenverordening te handhaven. Naast handhavers zijn ook burgers de 'oren en ogen' van de gemeente. Als een melding van illegale velling binnenkomt, vindt een controle plaats en indien nodig wordt een handhavingstraject gestart.

Inlichting en beheer

Nieuwe bomen

Een optimale groene inrichting begint bij het ontwerp van een gebied. Maar bomen vragen om ruimte die er niet altijd is. Daarom is het soms beter alleen enkele grote bomen op markante plekken neer te zetten. Op andere plekken is en enkele rij met grote bomen veel groener dan een dubbele rij met kleine bomen. Als ergens geen bomen geplant kunnen worden zal er steeds meer worden uitgeweken naar andere oplossingen. Bomen in bakken, op daken of zelfs bruggen zijn hier voorbeelden van. De gemeente staat open voor innovatieve oplossingen als deze.

Bestaande bomen

De gemeente gaat zorgvuldig om met bestaande bomen om zo de kwaliteit van het openbaar groen op peil te houden. Bij ontwikkelingen wordt daarom eerst gekeken naar de mogelijkheid om de boom op de plantplaats te laten staan. Als dat niet kan en aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, heeft verplanten de voorkeur. Vellen gebeurt alleen als de eerste twee opties goed zijn overwogen. Bij beslissingen wordt de situatie nu en over 20 jaar gehanteerd als afweging.

Overlast

De gemeente krijgt regelmatig klachten over bomen die overlast veroorzaken. Omdat de gemeente erkent dat burgers overlast kunnen ervaren van bomen, wordt eerst onderzoek gedaan naar de oplossingsmogelijkheden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan snoei. In sommige gevallen is echter sprake van onoplosbare overlast. In die gevallen werkt de gemeente volgens het principe 'nee, tenzij': er worden geen bomen gekapt vanwege overlast. Alleen als sprake is van onevenredig grote overlast, kan als uitzondering worden overgegaan tot het verwijderen van bomen. Een trend van de laatste jaren is zonnepanelen op particuliere daken. Zowel groen als zonnepanelen zijn nodig in de toekomst. Groen zorgt voor de opvang van de effecten van een veranderend klimaat en draagt bij aan de leefbaarheid. Zonnepanelen zijn nodig bij de omschakeling naar duurzame energie. Niet het kappen maar slim ontwerpen heeft hier de voorkeur.

Bomen en bouwen

De verplichte boominventarisatie aan het begin van een planproces werkt door tot op de bouwplaats. Voor de aangewezen bomen moet een initiatiefnemer aangeven hoe hij deze gaat beschermen. Deze maatregelen en de bijbehorende boeteclausules moeten onderdeel zijn van het realisatiebestek. De gemeente controleert op naleving van deze eisen.

Monitoring

De gemeente brengt diverse meetbare gegevens ten aanzien van boombeleid in beeld. Dat biedt de mogelijkheid om tendensen waar te nemen en gericht te sturen.

Communicatie en voorlichting

Om zorgvuldige omgang met bomen uit te dragen richt de gemeente zich actief op doelgroepen die te maken kunnen krijgen met dit nieuwe beleid. Zo worden burgers en wijkraden opgezocht om mee te denken over welk groen belangrijk is in hun wijk en hoe hiermee omgegaan moet worden. Maar ook projectontwikkelaars, bouwmaatschappijen en woningbouwcoöperaties hebben regelmatig te maken met bomen. De gemeente waardeert het als zij tijdig in overleg gaan om ideeën over bomen, boombehoud en boombescherming op elkaar af te stemmen. Stichtingen die zich met groen en bomen bezig houden worden betrokken bij ontwikkelingen.

Stad in Kaart

Nieuw is de inzet van "Stad in Kaart" als communicatiemiddel. Met deze online tool wordt inzichtelijk gemaakt wat het belangrijke groen is. Er is ook te zien welke aanvragen er spelen voor velvergunningen en welke interne procedures er spelen van de gemeente.